

פרשת תצוה תשפ"א
פורים – בוש ומלבוש

In memory of Dr. Chuck Feldman z"l
Dedicated by his loving family

שמות פרק כח

(א) וְאַתָּה הַקָּרֵב אֶלֶיךָ אֶת אֶהָרֹן אַחִיךָ וְאֶת בְּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֵן לִי אֶהָרֹן נָדָב וָאֶבְיָהוּא אֶלְעָזָר וְאַיִתָּמָר בְּנֵי אֶהָרֹן: (ב) וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאֶהָרֹן אַחִיךָ לְקָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת:

רש"י

(א) ואתה הקרב אליך - לאחר שתגמר מלאכת המשכן :

רמב"ל

(ב) **לכבוד ולתפארת** - שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחתן יכהן פאר

(ישעיה סא י), כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן, כדמותן ילבשו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת ועשה לו כתנת פסים (בראשית לו ג), שפירושו מרוקמת כדמות פסים, והיא כתנת תשבץ כמו שפירשתי, והלבישו כבן מלכי קדם. וכן הדרך במעיל וכתנת, וכתוב ועליה כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים (ש"ב יג יח), ופירושו כי עליה כתנת פסים נראית ונגלית, כי המנהג ללבוש בנות המלך הבתולות מעילים שתתעלפנה בהן, ונמצא שכתנת הפסים עליה מלבוש עליון, ולכן אמר וכתנת הפסים אשר עליה קרעה: והמצנפת ידועה גם היום למלכים ולשרים הגדולים, ולכן אמר הכתוב בנפול המלכות הסר המצנפת והרם העטרה (יחזקאל כא לא), וכן כתוב וצינף מלוכה (ישעיה סב ג), וכן יקראם הכתוב פארי המגבעות (להלן לט כח), וכתוב פארי פשתים יהיו על ראשם (יחזקאל מד יח), שהם פאר ושבח למכתירים בהם. והאפוד והחשן לבוש מלכות, כענין שכתוב והמניכא די דהבא על צוארך (דניאל ה טז). והציץ נזר המלכים הוא, וכתוב (תהלים קלב יח) יציץ נזרו. והם זהב וארגמן ותכלת, וכתוב (שם מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, וכתוב (דניאל ה טז) ארגוונא תלבש והמניכא די דהבא על צוארך. והתכלת גם היום לא ירים איש את ידו ללבוש חוץ ממלך גוי, וכתוב (אסתר ח טו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן, והתכריך הוא המעיל שיעטף בו: ועל דרך האמת, לכבוד ולתפארת, יאמר שיעשו בגדי קדש לאהרן לשרת בהם לכבוד השם השוכן בתוכם ולתפארת עזם, כדכתוב (תהלים פט יח) כי תפארת עזמו אתה. וכתוב (ישעיה סד י) בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך אבותינו, וקדשנו הוא הכבוד ותפארתנו תפארת ישראל, ועוד נאמר (תהלים צו ו) עוז ותפארת במקדשו, וכן לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד (ישעיה ס יג), שיהיה מקום המקדש מפואר בתפארת, ומקום רגליו, שהוא מקום בית המקדש, מכובד בכבוד השם. וכן ובישראל יתפאר (שם מד כג), שיהיה מראה ומיחד בהם תפארתו, וכן אמר למטה גם בבגדי הבנים כלם לכבוד ולתפארת (להלן פסוק מ), ואמר בקרבנות יעלו על רצון מזבחי ובית תפארתי אפאר (ישעיה ס ז). והנה המזבח רצונו, והכבוד בית תפארתו. והיו הבגדים צריכין עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכין כוונה, ולכן אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה, שיבינו מה שיעשו. וכבר אמרו (יומא סט א) דמות דיוקנו מנצח לפני בבית מלחמתי:

ויקרא פרק טז

(ג) בְּזֹאת יִבָּא אֶהָרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָרֹן בֶּקֶר לְחֻטָּאת וְאֵיל לְעֹלָה: (ד) כְּתֹנֶת בֶּדֶד קֹדֶשׁ לְבָשׁ וּמְכַסֵּי בֶדֶד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵי בֶדֶד יַחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת בֶּדֶד יִצְנָף בְּגָדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֲץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבָשֵׁם:

רש"י

(ג) **בזאת** - גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון: **בזאת יבא אהרן וגו'** - ואף זו לא בכל עת, כי אם ביום הכיפורים, כמו שמפורש בסוף הפרשה (פסוק כט) בחדש השביעי בעשור לחודש: (ד) **כתנת בד וגו'** - מגיד שאינו משמש לפנים בשמונה בגדים שהוא משמש בהם בחוץ, שיש בהם זהב, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, אלא בארבעה, ככהן הדיוט, וכולן של בוץ: **קדש ילבש** - שיהיו משל הקדש: **יצנף** - כתרגומו יחית ברשיה, יניח בראשו, כמו (בראשית לט טז) ותנח בגדו ואחתתיה: **ורחץ במים** - אותו היום טעון טבילה בכל חליפותיו. וחמש פעמים היה מחליף מעבודת פנים לעבודת חוץ ומחוץ לפנים, ומשנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב, ובכל חליפה טעון טבילה ושני קדושי ידים ורגלים מן הכיור:

שפת אמת – פרשת תצוה [שנה תרנ"א]

במדרש כשאמר הקדוש ברוך הוא ואתה הקרב כו' הרע למשה כו'. והענין הוא כי מוכן הי' מרע"ה להיות כהן. ואז הי' העבודה במעלה גבוה ביותר. כמ"ש אני אמרתי אלקים אתם. שהיו בניי מוכנים ממש כמלאכים. ואחר החטא הי' התיקון במדרגה נמוכה מזה. וכל בגדי כהונה שהיו להיות נדמה הכהן כמלאך ה' כדאיתא במד'. אבל מקודם הי' עצם האדם מתלבש במלאכות ה'. ולכן משה רבינו ע"ה שימש בלי בגדי כהונה. [והרמז בגמ' בחלוק שאין בו אימרא. פי' שלא הי' בו כמלא נימא מגשמיות. רק כמ"ש בתורתו של ר' מאיר כתנות אור בא']. וכענין זה נמצא בתפילין לאות על ירך כו'. שע"י התפילין נחקק רשימה מאלה השמות הכתובים בתפילין. אבל בש"ק איתא שהוא עצמו אות. ומאירין אלה המצות בנפשות בני ישראל בעצמם. כענין זה הי' מוכן להיות כהן ה' בלי התלבשות. ולכן בפרשה זו לא נזכר שמו של מרע"ה. כמ"ש חז"ל שאמר מחני נא כו'. והענין כנ"ל כי מרע"ה אמר אם תשא חטאתם להיות נמשכין אחר מדרגה שלו. ואם אין נתרצה להיות הנהנה שלהם במדרגה קטנה שלא על ידו. ועתה שנאמר לו הקרב. שזהו בחי' אהרן בחי' תקרב שהיא מדת בעלי תשובה. ולא נתקיים לגמרי נשיאות חטאם להיות בבחי' תבחר שהוא בחי' מרע"ה בחיר ה'. לכן הרע לו ולא נזכר שמו בפרשת לבוש אהרן שהיא מדרגה נמוכה מבחי' מרע"ה כמ"ש. [ומ"ש חז"ל שע"י שסירב בהר חורב נגזר שיהי' אהרן כהן. נראה שהכל ענין אחד כמ"ש שם שע"י שלא נעשה ע"י מרע"ה. וצירף בחי' חסד של אהרן. ולכן יצאו גם ערב רב. ומזה נעשה החטא. וזה צריך אריכות דברים וא"י יתבאר עוד מזה]: